

REVIEW OF THE REGIONAL AID GUIDELINES (RAG) 2014-2020

- KGHM POLSKA MIEDŹ S.A.

KGHM Polska Miedź S.A. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę rewizji wytycznych pomocy regionalnej, która ma na celu dostosowanie ram pomocy publicznej do priorytetów Unii Europejskiej oraz zmieniającej się sytuacji gospodarczej. Chcielibyśmy jednak wyrazić zaniepokojenie proponowanym ograniczeniem wsparcia dla dużych przedsiębiorstw. Firmy zatrudniające ponad 250 pracowników odgrywają kluczową rolę w rozwoju regionalnym i lokalnym, dlatego ich potencjał powinien zostać uwzględniony w wytycznych dotyczących regionalnej pomocy publicznej.

WPŁYW DUŻYCH PRZEDSIĘBIORCÓW NA ROZWÓJ REGIONALNY ORAZ INNOWACJE

Duże przedsiębiorstwa są kluczowymi pracodawcami w gospodarkach regionalnych i lokalnych, a tym samym stanowią centralne podmioty rozwoju regionalnego. **W Polsce duże przedsiębiorstwa mają większy wpływ na rozwój regionów niż MŚP, wykazując się znacząco większą innowacyjnością oraz większym wzrostem zatrudnienia.** Pomoc publiczna udzielana przedsiębiorstwom na innowacje generuje większe zatrudnienie, a także wyższe zyski i produktywność.

Na przykład publiczne wsparcie innowacji wpływa pozytywnie na czynniki produkcji ogółem w dużych przedsiębiorstwach. Według raportu Banku Światowego interwencja publiczna prowadzi do 8,3% wzrostu TFP dla dużych przedsiębiorstw¹, 1,9% dla średnich, natomiast dla małych jest to zmiana ujemna. Ponadto wydatki na B + R dużych podmiotów stanowią 67% całkowitych wydatków na B + R polskiego sektora prywatnego². Wreszcie, pracownicy dużych firm zajmujący się B + R stanowią 58% personelu B + R w sektorze prywatnym w Polsce³.

Ze względu na strukturę finansowania nakładów na działalność badawczo-rozwojową wsparcie tego typu aktywności będzie miało duże znaczenie dla dużych przedsiębiorstw, które mimo, że stanowią zaledwie 0,2% ogólnej liczby polskich przedsiębiorstw, to odpowiadają za 60% nakładów na działalność B+R. Duże przedsiębiorstwa inwestują niewspółmiernie dużo w działalność B+R w przeliczeniu na jednego pracownika: pięć razy więcej niż mikroprzedsiębiorstwa, trzy razy więcej niż małe i o 70% więcej niż przedsiębiorstwa średniej wielkości. To samo dotyczy wartości nakładów przedsiębiorstw

¹ World Bank, 2019. Return on Investment of Public Support to SMEs and Innovation in Poland.

² Statistics Poland, 2018. Research and experimental development in Poland in 2018

³ Ibidem.

na działalność B+R. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego podmioty zatrudniające 250 osób i więcej stanowiły około 20% populacji (1 127 podmiotów) ponoszącej nakłady na działalność B+R, ale odpowiadały za 73,3% wartości tych nakładów (60% tej kwoty przypadało na przedsiębiorstwa). Podmioty te odpowiadają także za 74% personelu zatrudnionego przy prowadzeniu działalności B+R wyrażonego w osobach (z czego 1/3 przypada na przedsiębiorstwa) i 71% zatrudnienia wyrażonego w ekwiwalentach pełnego czasu pracy (z czego 45% przypadało na przedsiębiorstwa).

REGIONY TYPU C

Projekt nowych wytycznych jeszcze bardziej - w stosunku do obecnie obowiązującego tekstu - ogranicza zakres, wykluczając pomoc dla dużych przedsiębiorstw na „dywersyfikację istniejących zakładów w kierunku nowych produktów lub nowych procesów innowacje” w regionach typu C. Pomimo pewnych przewag, jakie duże przedsiębiorstwa mają nad MŚP w pozyskiwaniu dodatkowego finansowania (jak opisano w par. 14 Wytycznych), zatrudnienie oraz potencjał innowacyjny powinny kwalifikować duże przedsiębiorstwa do wszelkiego rodzaju pomocy regionalnej. Ograniczenie kwalifikowalności w regionach typu C tylko do nowej działalności ograniczy wsparcie dla innowacyjności istniejących przedsiębiorstw i ich wkład w realizację zielonej i cyfrowej transformacji UE.

Sklasyfikowanie Dolnego Śląska jako regionu typu C jest równoznaczne z ograniczeniem wsparcia dla znaczącej ilości przedsiębiorstw. Ten stan w konsekwencji uniemożliwia uboższym obszarom korzystanie z pełnego zakresu pomocy publicznej i może wpłynąć na ich zdolność do korzystania z nowych środków, co przedstawiono w aktualnym projekcie wytycznych. Należy zaznaczyć, że wśród wspomnianych uboższych obszarów znajduje się Wałbrzych, który został zaproponowany przez Komisję Europejską (w ramach europejskiego semestru 2020) jako priorytetowy obszary inwestycyjny dla Funduszu Sprawiedliwej Transformacji.

Nierówności w rozwoju poszczególnych podregionów wskazuje się jako jeden z głównych problemów rozwoju regionalnego. Zgodnie z analizą ekonomiczną zleconą przez samorząd województwa dolnośląskiego⁴, od czasu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej udział wszystkich podregionów województwa dolnośląskiego - z wyjątkiem Wrocławia - w ogólnym PKB województwa zmniejszył się. Istotne zmiany zachodzą również w zakresie struktury demograficznej województwa - podregiony wałbrzyski i jeleniogórski zanotowały znaczący spadek liczby mieszkańców, przy czym migracje dotknęły głównie osoby młode i w wieku produkcyjnym. Powyższe procesy mogą prowadzić do stworzenia silnego ośrodka metropolitalnego (Wrocław) przy jednoczesnym osłabieniu otaczających podregionów. Pomoc publiczna, a w szczególności pomoc regionalna, ma na celu przeciwdziałanie tego typu rozwojowi. Ograniczenie możliwości

⁴ Instytut Rozwoju, 2019. Analiza dotycząca propozycji delimitacji województwa dolnośląskiego

reinwestycji dla dużych przedsiębiorstw na całym obszarze województwa dolnośląskiego ograniczy liczbę inwestycji w podregionach o niższym stopniu rozwoju, a metropolia wrocławska, korzystając z lepszej infrastruktury i korzystniejszej lokalizacji, będzie dalej rozwijać się i oddalać od sąsiednich obszarów, nawet bez pomocy publicznej.

Warto również zauważyć, że rola dużych przedsiębiorstw w rozwoju regionalnym została uznana przez Parlament Europejski w rezolucji z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie polityki regionalnej jako elementu szerszych systemów wsparcia państwa (2013/2104 (INI)) w kontekście przygotowania aktualnych wytycznych. Parlament uznał również „ich wkład w zatrudnienie, łańcuchy dostaw, które tworzą wraz z MŚP, ich wspólne zaangażowanie w innowacje, badania i rozwój” (ust. 32).

Ponadto, zgodnie z par. 34 w nowych wytycznych (ust. 100 w obecnych wytycznych dotyczących regionalnej pomocy publicznej), w przypadku dużych przedsiębiorstw koszty wartości niematerialnych i prawnych są kwalifikowalne jedynie do wysokości 50% całkowitych kwalifikowalnych kosztów inwestycji początkowej. Biorąc pod uwagę centralną rolę wartości niematerialnych i prawnych w procesach innowacyjnych, nie powinno być w tym względzie rozróżnienia między MŚP a dużymi podmiotami.

WKŁAD W REALIZACJĘ WSPÓLNYCH CELÓW

Proponowana procedura oceny obejmuje wyważenie pozytywnych skutków świadczenia stałej pomocy (wkład w osiągnięcie wspólnych celów, wzrost zatrudnienia itp.) z możliwymi negatywnymi skutkami (np. zakłóceniami rynku). Duże przedsiębiorstwa, zwłaszcza w sektorach przemysłowych odgrywają ważną rolę w realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu. Dlatego przy ocenie regionalnej pomocy publicznej, wkład dużego podmiotu w zieloną i cyfrową transformację przez inwestycję należy uznać za szczególnie ważny i przypisać mu „podwójną wagę” w procesie oceny, pozwalającą przeważać potencjalne negatywne skutki wsparcia. **Dla KGHM Polska Miedź S.A. kwestia realizowania wspólnych celów jest szczególnie ważna ze względu na realizację programu rozwoju własnych odnawialnych źródeł energii w celu dalszej dekarbonizacji.**

Mając na uwadze powyższe pomoc regionalna powinna być również przeznaczona na projekty realizowane przez duże przedsiębiorstwa. Stąd postulujemy usunięcie istniejących i proponowanych ograniczeń dla dużych przedsiębiorstw (zwłaszcza pkt 14, 15 i 34 w projekcie wytycznych) regionalnej pomocy publicznej. Uwzględnienie dużych przedsiębiorstw w pomocy regionalnej w znaczący sposób wesprze je w realizacji Europejskiego Zielonego Ładu.